

UNIVERSITET TALABALARINI O'QITISHDA ZAMONAVIY RAQAMLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARI

Boltaeva Sitora Mirdjonovna

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti katta o'qituvchisi, Toshkent,
O'zbekiston

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 10-May 2023 yil

Ma'qullandi: 13-May 2023 yil

Nashr qilindi: 15-May 2023 yil

KEY WORDS

*raqamli axborot texnologiyalari,
chet tili, chet tilini o'qitish.*

ABSTRACT

Ushbu maqola xorijiy tillarni o'qitishda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish muammosiga bag'ishlangan va chet tilining turli jihatlarini o'rganish va o'qitish jarayonida ushbu texnologiyalardan foydalanishning ta'lim imkoniyatlarini taqdim etadi

Raqamli ta'lim texnologiyalari raqamli texnologiyalarga asoslangan zamonaviy ta'lim muhitini tashkil etish usulidir.

Texnologiya o'quv jarayonining 4 ta asosiy komponentini qo'llab-quvvatlashi kerak: faol ishtirok, guruhda ishlash, o'zaro ta'sir va mutaxassislarining fikr-mulohazalari.

Foydalanish mumkin bo'lgan texnologiyalarni tanlash, afsuski, ko'pincha o'qituvchi va ta'lim muassasasi mavjud resurslarga bog'liq. Umumiy holat - interfaol doska yoki proyektorli kompyuter. Agar omadingiz bo'lsa, sizda noutbuklar, netbuklar yoki planshetlar bilan jihozlangan sinfingiz bo'lishi mumkin. Ikkala holatda ham siz har bir sinfda texnologiyadan foydalanasiz. Bundan tashqari, kompyuter laboratoriyasiga kirish imkoniga ega bo'lishingiz mumkin, uni oldindan buyurtma qilish kerak yoki birinchi kelganda birinchi xizmat ko'rsatish asosida foydalaniladi.

2. Metodlar

Til o'rganishning an'anaviy usullaridan to'ygan o'quvchilarda dars davomida kompyuterdan foydalanish ularning motivatsiyasini oshiradi. Qoidaga ko'ra, o'quvchilarda foydalanish mumkin bo'lgan smartfon yoki boshqa mobil qurilmalar mavjud. Va agar u ushbu qurilma bilan tilni yaxshiroq mashq qilishni ko'rsatsa, ular o'z ustozining sa'y-harakatlarini albatta qadrlashadi.

Texnologiyadan foydalanishni ingliz tili kursiga integratsiya qilishning bir usuli - o'rganishga aralash yondashuvdan foydalanish.

Bu erda aralash o'rganish sinfda yuzma-yuz muloqot va texnologiyadan foydalanishni birlashtirgan til kursini nazarda tutadi va bu ta'rif o'quvchilarning uyda texnologiyadan foydalanishini nazarda tutadi. Ko'pgina o'qituvchilar aralash kursni (ya'ni, 90% onlayn; 10% yuzma-yuz) ko'rib chiqsalar ham, bu atama boshqacha tushunilishi kerak: yuzma-yuz o'qitishga onlayn komponent qo'shiladi.

O'qituvchilar tomonidan aralash ta'limning ushbu turini amalga oshirishning eng yaxshi usullaridan biri bu o'quvchilar (lar) o'rtasidagi ta'lim axborotining o'zaro ta'siri

jarayonlarining paydo bo'lishi va rivojlanishiga hissa qo'shadigan shartlar to'plami bo'lgan axborot-kommunikatsiya predmeti muhitini yaratish va undan foydalanishdir.), o'qituvchi va axborot vositalari va kommunikatsiya texnologiyalari, shuningdek, o'quvchining bilish faolligini shakllantirish sharti bilan muhit komponentlarini fan mazmuni bilan to'ldirish. Shu bilan birga, quyidagilar ta'minlanadi: axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining interfaol vositalari yordamida ma'lum bir predmet sohasining axborot resursi bilan faoliyat yuritish; axborot kommunikatsiyasi sub'ekti va shaxs sifatida foydalanuvchi bilan o'zaro aloqada bo'lgan interaktiv axborot-kommunikatsiya texnologiyalari vositalari bilan axborotning o'zaro ta'siri; foydalanuvchi va sub'ekt muhiti ob'ektlari o'rtasidagi interfaol ma'lumotlarning o'zaro ta'siri, tegishli mavzu sohasi (yoki hududlari) naqshlari va xususiyatlarini aks ettiradi. Axborot-kommunikatsiya predmeti muhitining ishlashi quyidagi omillar bilan belgilanadi: foydalanuvchi (foydalanuvchilar)ning o'zaro (ta'lim o'zaro ta'siri doirasida) va o'rganilayotgan ob'ektlarning ekran tasvirlari bilan axborot o'zaro ta'sirini amalga oshirish, ta'sir qilish. ko'rib chiqilayotgan jarayonlar yoki hodisalar, ushbu fan sohasining axborot ta'lim resursidan foydalanish asosida yuzaga keladigan va rivojlanadigan o'quv syujetlari to'g'risida; muayyan fan sohasi qonuniyatlarini o'rganishga yo'naltirilgan o'rnatilgan o'quv texnologiyalarini joriy etish sharoitida ishlash qobiliyati [5; 6, p. 26].

3. Tahlil va natijalar

Chet tili kursiga texnologiyani integratsiyalashda tez-tez uchraydigan to'siq, agar biror narsa noto'g'ri bo'lsa, o'qituvchi nima qilishi kerakligi haqidagi savol bo'lishi mumkin. O'qituvchi, texnologiyadan foydalangan holda, har doim B rejasiga ega bo'lishi kerak, ya'ni. texnologiya rejalashtirilganidek ishlamasligi mumkinligiga tayyor bo'ling. Ammo ushbu maqolada biz bu haqda emas, balki axborot texnologiyalarini o'quv dasturiga bevosita integratsiyalash jarayoni haqida gapiramiz.

1. Raqamli axborot texnologiyalari yordamida lug'atni o'rgatish

Ma'lumki, lug'atni o'rganish juda qiyin bo'lishi mumkin. Talabalar nafaqat ko'p sonli so'zlarni o'rganishlari kerak, balki ularni yodlash va amalda qo'llashdan oldin ularni kontekstda bir necha marta uchratishlari kerak. Alohida so'zlardan tashqari, talabalar ko'p sonli iboralarni o'rganishlari kerak. Ko'pgina til kurslarida talabalarga kerakli barcha lug'atlarni o'rganish uchun vaqt etarli emas, shuning uchun ularning ko'p qismini sinfdan tashqarida o'rganish kerak.

Bu omillarning barchasini hisobga olgan holda, o'qituvchi nafaqat oldindan tanlangan so'z va iboralarni o'rgatish bilan cheklanib qolmasdan, balki o'quvchilarni lug'atni samarali o'rganish strategiyalari bilan tanishtirishi, o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishi kerak.

Axborot texnologiyalari o'quvchilarga so'zlarni o'rganishga yordam beradi, chunki so'zlar qiziqarli tarzda taqdim etilsa, so'z va iboralar o'quvchilarga hissiy jihatdan ta'sir qilsa, yaxshi esda qolishi isbotlangan. Shunday qilib, texnologiya o'qituvchiga sinfga lug'atni kiritishning turli va ba'zan qiziqarli usullarini topishga yordam beradi. Bunday vazifaga misol "So'zli jumboqlar" bo'lishi mumkin.

2. Grammatikani raqamli axborot texnologiyalari yordamida o'rgatish.

Ko'pgina texnologiyalar odamlar tomonidan kundalik hayotda grammatika bo'yicha bilimlarini sinab ko'rish, shuningdek, matn yozishda yordam berish uchun qo'llaniladi.

Masalan: matnlarni va so'zlarni qayta ishlash dasturlariga o'rnatilgan vositalarni

avtomatik ravishda tarjima qiladigan saytlar (imlo va grammatik tekshiruvlar), Googlefight deb nomlangan veb-sahifa yordamida Google natijalarini taqqoslash va hokazo.

Bu texnologiyalar til o'rganish jarayonida ham, kundalik hayotda ham foydali.

3. Raqamli axborot texnologiyalari yordamida tinglashni o'rganish.

Texnologiya uzoq vaqtdan beri Linguaphone 1 da ishlab chiqarilgan mumli rulonlardan tortib gramfon yozuvlarigacha, raqamli CD yozuvlarigacha til o'rganishga yordam berdi.

Ammo biz ishonch bilan ayta olamizki, podkastlar va boshqa onlayn audio manbalar orqali Internetning paydo bo'lishi bilan chet tillarini o'rgatish ancha qiziqarli bo'ldi. Texnologiya to'g'ri qo'llanilsa, o'qituvchilar va o'quvchilarga og'zaki nutqni real hayotda tushunishga yordam beradi.

Tinglash - bu tinglovchilar nima sodir bo'layotganini va ma'ruzachi nimani etkazishga harakat qilayotganini aniqlash uchun audio va vizual manbalardan olingan ma'lumotlarni tanlab, sharhlaydigan faol jarayondir. Biroq, tinglashni o'rgatish oson ish emas va natijalarni ko'rsatish oson emas.

Raqamli texnologiya qanday yordam berishi mumkin? Asosiy maqsad motivatsiyani saqlab qolish, amaliyotni osonlashtirish va auditoriyadan tashqarida tinglash bo'lishi kerak degan fikr bor. O'qituvchilar texnologiyadan, ayniqsa internetdan, o'quvchilarni o'zlari uchun qiziqarli bo'lgan vazifalarga jalb qilish orqali real dunyo ma'lumot manbalarining afzalliklarini ko'rsatishi mumkin.

YouTube'da tinglash qobiliyatini yaxshilashga qaratilgan ko'plab haqiqiy videolar va podkastlar mavjud.

O'qituvchi va o'quvchilarga ma'lum bo'lgan odamlarni yozib olish uchun Internetdan tashqari, ovoz yozish moslamalari (mobil telefonlar va MP3 pleerlar) ishlatilishi mumkin. Telefoniya vositalaridan (masalan, Skype) ham foydalanish mumkin.

4. Raqamli axborot texnologiyalarini qo'llash orqali o'qishga o'rgatish

O'qish murakkab va ko'p qirrali mahoratdir. O'qishni qanday o'rganish haqida g'oyalar doimo o'zgarib bordi, ayniqsa Internetning rivojlanishi bilan. Xalqaro kitobxonlar assotsiatsiyasi bugungi dunyoda to'liq savodli bo'lish uchun axborot-kommunikatsiya sohasida yangi kompetensiyalarni egallash zarurligini ta'kidlagan. Shuning uchun o'qituvchilar o'quvchilarda o'qish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam berishi kerak, degan fikrni aytish mumkin. Elektron matnlar haqida gap ketganda (masalan, matnlarga giperhavolalar bilan qanday munosabatda bo'lish kerak) va yangi matn janrlarining paydo bo'lishi (e- pochta, chat, mikrobloglar va boshqalar), shuningdek, matn va tasvirlarning yangi kombinatsiyasi, matnning tabiati o'zgardi. Ushbu yangi matnlarning barchasi odatda "raqamli savodxonlik" atamasi ostida birlashtirilgan yangi ko'nikmalar to'plamini talab qiladi.

5. Raqamli axborot texnologiyalari yordamida yozishni o'rganish

Yozish, ehtimol, Internet foydalanuvchilarining o'sishi tufayli eng muammoli ko'nikmalardan biridir. So'nggi paytlarda bloglar, Vikipediya yoki ijtimoiy media platformalari kabi muhim yangi vositalarga qiziqish ortib bormoqda, bu esa o'quvchilarni yozishga odatlantirishga yordam beradi. Ko'p hollarda siz o'quvchilaringiz Internetda muntazam ravishda yozishlarini ko'rasiz. Chet tili o'qituvchisi oldida turgan vazifalardan biri o'quvchiga "Ona tilidan tashqari dunyo interneti"ni kengaytirishga yordam berishdir. Bu muammoni hal qilishning yo'li esa internetdan til o'rganish imkoniyati sifatida foydalanishdir.

Bloglar chet tilini o'rganish uchun yana bir vositadir. Jamoa ishi texnologiyadan

foydalanish orqali ham nishonlanishi mumkin. Ehtimol, buning uchun eng yaxshi vosita Vikipediya (oson veb-sayt, osongina tahrirlanadigan tarkibga ega). Elektron pochta xabarlar, chatlar va bloglar ko'pincha norasmiy va shaxsiy muloqotga qaratilgan bo'lsa-da, wiki sahifasini yozish ko'proq rasmiy va ma'lum bir mavzuga qaratilgan. Vikipediya tashqari, o'qituvchilar ingliz tilini o'rganuvchilarga mo'ljallangan Simple English Wikipedia (<http://simple.wikipedia.org>) kabi boshqa loyihalar bilan ham tajriba o'tkazishlari mumkin. Bunday loyihada hamkorlik qilish ba'zi talabalar uchun juda motivatsiya bo'lishi mumkin.

Ijtimoiy tarmoqlarda yozish - e'tibordan chetda qoldirib bo'lmaydigan yana bir soha. Facebook yoki Twitter kabi ijtimoiy tarmoqlar ko'plab talabalar hayotining ajralmas qismiga aylangan va o'qituvchilar ba'zi o'quvchilari ushbu saytlarda boshqa odamlar bilan muloqot qilish uchun allaqachon chet tilidan foydalanayotganini aniqlashlari mumkin. Bunday holda, sinfda ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish juda mashhur bo'lgan ajoyib variant bo'ladi.

O'quvchilarning yozma ishlarini elektron portfoliada to'plash - o'qituvchi e'tiborga olishi kerak bo'lgan yana bir soha. U o'quvchining shaxsiy muhitining ajralmas qismiga aylanishi mumkin.

Muntazam yozish ko'nikmalariga qo'shimcha ravishda, sizning talabalaringiz raqamli savodxonlik ko'nikmalariga muhtoj bo'lishi mumkin, bu raqamli vositalardan foydalanishning yana bir sababidir. Talabalar bilan ko'p narsalarni o'rganishga arziydi: raqamli matnlarning multimodaligi (masalan, matn va rasmlarni birlashtirish), turli xil raqamli matnlarda yozish

Xalqaro ilmiy-amaliy konferentsiya kontekstlari (masalan, mobil matnli xabarlar yoki SMS-lardan foydalanish, shuningdek, shriftlardan va boshqa dizayn xususiyatlaridan foydalanish va h.k.).

6. Raqamli axborot texnologiyalari yordamida gapirishni o'rganish

Ko'p yillar davomida kompyuter og'zaki tillardan ko'ra ko'proq yozma ilovalar bilan bog'lanib kelgan, biroq Web 2.0 dagi yangi ishlanmalar va o'qituvchilar va talabalarning til o'rgatish va o'rganish uchun Internetga kirish imkoniyatlarini oshirish bilan e'tibor o'zgardir. Web 2.0 vositalari o'quvchilarga nutq ko'nikmalarini yaxshilashga yordam beradigan eng yaxshi texnologiyalardan biridir. Bugungi kunda karnayni yozib olish oson, chunki ko'pchilik mobil telefonlarda ovoz yozish moslamasi mavjud va shunga o'xshash yozuvlarni ham qilish imkonini beruvchi ko'plab bepul veb-asosli vositalar mavjud. Bunday vositalar qatoriga mobil telefonlar, veb-kameralar, videomagnitofonlar va audio internet saytlarining audio tahrirlash texnologiyalari, veb-saytlarga intervyular, kompyuter o'yinlari va virtual so'zlarni kiritish mumkin bo'lib, ular hozirda ko'plab vositalar mavjudligini va ulardan foydalanish tezligini oshiradigan ko'plab usullarni ko'rsatish uchun ishlatilishi mumkin. nutq darajasi.

7. Raqamli axborot texnologiyalari yordamida talaffuzni o'rgatish

Talaffuz til o'rgatishning ko'pincha o'tkazib yuboriladigan, ba'zan esa unutib qo'yiladigan jihati hisoblanadi. So'nggi paytlarda o'qituvchi va o'quvchiga talaffuzda yordam beradigan ko'plab vositalar va veb-saytlar ishlab chiqildi.

Talaffuzni o'rgatish uchun, shu jumladan umumiy fonetik bilimlar, talaffuzdagi keng tarqalgan xatolar va urg'u, bog'langan nutq xususiyatlari, fonetik transkripsiyadan foydalanish va boshqalar kabi aniq fikrlarni tahlil qilish. maxsus Internet resurslari, veb-saytlar, so'zlashuvchi lug'atlar, fonemik jadvallar va boshqa onlayn vositalardan foydalanishingiz mumkin.

4.Xulosa

Butun dunyo o'qituvchilari ta'limda zamonaviy AKTdan mohirona foydalanishning afzalliklarini tobora ko'proq anglab yetmoqda. AKT quyidagi muammolarni hal qilishga yordam beradi: o'quv jarayonlarini takomillashtirish, ta'lim natijalarini va motivatsiyasini yaxshilash, qo'shma loyihalarni tarmoqqa aylantirish va amalga oshirish, o'quv jarayonini tashkil etish va boshqarishni takomillashtirish. Buning ajablanarli joyi yo'q, chunki AKT innovatsion iqtisodiyot va zamonaviy jamiyatni rivojlantirish uchun taqdim etadigan imkoniyatlar ta'lim uchun ham mavjud bo'ldi.

Adabiyotlar:

1. Berulava G.A., Berulava M.N. Axborot jamiyatida oliy ta'lim tizimini va axborot ta'lim makonida shaxsni rivojlantirishning uslubiy asoslari // Pedagogika. 2010. No 4. S. 11-18. 2.
2. Nazarova N.B., Moxova O.L. Chet tillarni o'qitishda yangi axborot texnologiyalari // Fan va ta'limning zamonaviy muammolari. - 2016 yil - 3-son; URL: <http://science-education.ru/ru/article/view?id=24564> (kirish sanasi: 14.12.2019).
3. Po'lat E.S. Ta'lim tizimida yangi pedagogik va axborot texnologiyalari / E.S. Po'lat // M.: "Akademiya" nashriyot markazi, 2002. - 272 s - ISBN 5-7695-0811-6, 2001.
4. Raitskaya L.K. Oliy ta'limda chet tilining axborot kompetensiyasining mohiyati va shakllanishi // Moskva davlat universitetining axborotnomasi. Ser. 20. Pedagogik ta'lim. 2010. No 2. S. 28-35.
5. Robert I.V. Ta'limni axborotlashtirish nazariyasi va metodikasi (psixologik-pedagogik va texnologik jihatlar). M.: IIO RAO, 2008 yil.
6. Robert I.V. Ta'limni axborotlashtirishning kontseptual apparati so'zlari va iboralarini talqin qilish // Informatika va ta'lim. 2004. No 5. S. 22-29.
7. Sysoev V.P. Tilni axborotlashtirishning asosiy yo'nalishlari Xalqaro ilmiy-amaliy ta'lim konferentsiyasi // Moskva davlat universiteti axborotnomasi M.A. Sholoxov. Ser. "Filologiya fanlari". 2013. No 4. S. 83-95.
8. Testov V.A. Axborot jamiyati: ta'limda yangi paradigmaga o'tish // Pedagogika. 2012. No 4. S. 3-10